

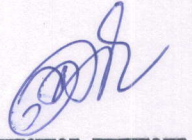
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(केंद्रीय विश्वविद्यालय)

बी-04, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र कटवारिया सराय, नई दिल्ली-110016

सत्यापन प्रमाणपत्र

(शास्त्रीय व्याकरणम्)

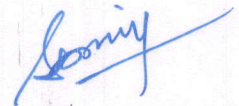
- ✓ १. प्रमाणित किया जाता है कि शास्त्री में संचालित कक्षा के अनुसार सी.ओ., पी.ओ., पी.एस.ओ. एवं एल.ओ. का कार्य पूर्ण है।
- ✓ २. प्रमाणित किया जाता है कि आचार्य में संचालित कक्षा के अनुसार सी.ओ., पी.ओ., पी.एस.ओ. एवं एल.ओ. का कार्य पूर्ण है।
- ✓ ३. प्रमाणित किया जाता है कि विशिष्टाचार्य में संचालित कक्षा के अनुसार सी.ओ., पी.ओ., पी.एस.ओ. एवं एल.ओ. का कार्य पूर्ण है।

for
विभागाध्यक्ष हस्ताक्षर

नाम: जगन्नाथ सिंह

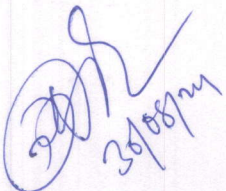
दिनांक: 20/08/2024

सत्यापित
VERIFIED

कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

20/08/24

विशिष्टाचार्यकार्यक्रमपरिणामाः (PO)
(Programme Outcomes for M.Phil.)

❖ विशिष्टाचार्यः (एकवर्षीयः) प्राचीनव्याकरणकार्यक्रमस्यान्ते छात्रः —

PO 1 – समीक्षात्मकगहनमध्ययनम्-

- समीक्षात्मकमध्ययने दक्षो भविष्यति।
- विभिन्नव्याख्या शैलीनां रीतीनां च परिचयं प्राप्स्यति।

PO 2 – सम्प्रेषणकौशलम् –

- लिखितमौखिकरूपेण परस्परं संवादो कर्तुं शक्यते।
- भाषादिषु नैपुण्यं प्राप्यते।

PO 3 – ज्ञानसञ्चयः –

- ज्ञानस्य वर्तमानस्थितेरध्ययनं कर्तुं शक्यते।
- अन्यविषयाणां कार्येषु परिचिताः भविष्यन्ति।

PO 4 – अनुसन्धानस्य अभिक्षमता-

- उपयुक्तानामनुसन्धानस्रोतानामभिज्ञानं मूल्याङ्करणम्।
- अनुसन्धानपद्धतेः विशेषाध्ययनम्।
- शोधान्वेषणाय कौशलप्राप्तिकरणम्।

PO 5 – व्याकरणस्य मानकग्रन्थानां समीक्षणम्-

- व्याकरणस्य मानक ग्रन्थानां समीक्षा।
- व्याकरणसम्बन्धिकग्रन्थानां परिशीलनम्।
- प्राच्यनव्यव्याकरणविषयकग्रन्थानां समीक्षात्मकमध्ययनम्।
- व्याकरणस्य विविधग्रन्थानां शोधदृष्ट्या परिज्ञानम्।

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय,
(केन्द्रीय विश्वविद्यालयः)

बी-4, कुतुब सांस्थानिकक्षेत्र, नई दिल्ली – 110016

सङ्कायः - वेदवेदाङ्गपीठम्

विभागः व्याकरणम्

कक्षा - विशिष्टाचार्यः

सत्रम्- प्रथम

पत्रम् – द्वितीयम्

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तुः) शब्दकौस्तुभः, परिभाषेन्दुशेखरः	अधिगमपरिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट 04	घण्टे 60	अङ्काः 80
01	शब्दकौस्तुभः (पस्पशाह्निकम्) प्रयोजनाधिकरणं यावत्	एतत्पाठ्यक्रमाध्ययनानन्तरं छात्राः — <ul style="list-style-type: none"> शब्दकौस्तुभकारदृष्ट्या पस्पशाह्निके प्रयोजनाधिकरणस्य अधिगमे समर्थाः भविष्यन्ति। भाष्यदृष्ट्या प्रयोजनाधिकरणस्य अध्ययनानन्तरं शब्दकौस्तुभालोके एतत्प्रकरणाध्ययनेन तेषां दृष्टिः समधिकस्फीता भविष्यति। 	1	15	20
02	शब्दकौस्तुभः (पस्पशाह्निकम्) (सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे इत्यतः आह्निकसमाप्तिं यावत्)	<ul style="list-style-type: none"> शब्दार्थयोर्मध्ये सम्बन्धपरिज्ञानेन व्याकरणसिद्धान्तविषयिणी तेषां दृष्टिः स्फुटतरा भविष्यति। 	1	15	20
03	परिभाषेन्दुशेखरः (भूतिसहिता) <ul style="list-style-type: none"> येन नाप्राप्ते यो विधिरारभ्यते स तस्य बाधको भवति सन्निपातलक्षणो विधिरनिमित्तं तद्विघातस्य 	<ul style="list-style-type: none"> परिभाषेन्दुशेखरस्य परिभाषा द्वया अध्ययनेन बाधबीजप्रकरणविषये तेषां सम्यग् बोधो भविष्यति। सन्निपातलक्षणो विधिरित्यादिपरिभाषया लोकन्यायविषयेऽपि ज्ञातुं ते समर्थाः भविष्यन्ति। 	1	15	20
04.	परिभाषेन्दुशेखरः (भूतिसहिता) <ul style="list-style-type: none"> यदागमस्तद्गुणाभूतास्तद्ग्रहणेन गुह्यन्ते निर्दिश्यमानस्यादेशा भवन्ति उपपदविभक्तेः कारकविभक्तिर्बलीयसी 	<ul style="list-style-type: none"> एतत्परिभाषा अध्ययनेन ते ग्रन्थकारस्य टीकाकारस्य चोभयोः मन्तव्यं समीचीनतया बोद्धुं समर्थाः भविष्यन्ति। आगमागमिनोर्मध्ये कस्तात्त्विको भेदः साम्यं वेति परिज्ञातुं ते समर्थाः भविष्यन्ति। 	1	15	20

• अकृतव्यूहाः पाणिनीयाः				
-------------------------	--	--	--	--

**श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय,
(केन्द्रीय विश्वविद्यालयः)
बी-4, कुतुब सांस्थानिकक्षेत्र, नई दिल्ली – 110016**

सङ्कायः - वेदवेदाङ्गपीठम्

विभागः व्याकरणम्

कक्षा - विशिष्टाचार्यः

सत्रम्- द्वितीयम्

पत्रम् – द्वितीयम्

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तुः) वैयाकरणभूषणसारः, व्याकरणशास्त्रेतिहासः	अधिगमपरिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट 04	घण्टे 60	अङ्काः 80
01	धात्वर्थनिर्णयः (भूषणसारः प्रभासहितः) (आरभ्यतः षष्ठकारिकां यावत्)	<ul style="list-style-type: none"> छात्राः धातुविषयकान् मूलसिद्धान्तान् सम्यक् प्रकारेण अवगमिष्यन्ति। छात्राः भावकर्मविषये लकाराणां स्थितिमवगन्तुं समर्थाः भविष्यन्ति। 	1	15	20
02	धात्वर्थनिर्णयः (भूषणसारः प्रभासहितः) (सप्तमकारिकातः प्रकरणसमाप्तिं यावत्)	<ul style="list-style-type: none"> छात्राः धात्वर्थविषये विविधसम्प्रदायानाम् आचार्याणां मतसमीक्षणं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति। छात्राः भूषणसारस्य प्रभाटीकायाः परिशीलनेन धात्वर्थविषयकान् सकलान् पक्षान् अवबोद्धुं समर्थाः भविष्यन्ति। 	1	15	20
03	व्याकरणशास्त्रेतिहासः (शोधदृष्ट्या) पाणिनिः, कात्यायनः, पतञ्जलिः, भर्तृहरिः, कैयटः, जयादित्यवामनौ एतेषां कृतयश्च।	<ul style="list-style-type: none"> छात्राः व्याकरणशास्त्रस्येतिहासपठनेन न केवलं मुनित्रयस्य अपित्वन्येषामपि प्राचीनवैयाकरणानां कर्तृत्वं बोद्धुं पारयिष्यन्ति। छात्राः प्रक्रियापक्षेण सहैव व्याकरणस्य दार्शनिकीं पृष्ठभूमिमपि बोद्धुं समर्थाः भविष्यन्ति। 	1	15	20
04.	व्याकरणशास्त्रेतिहासः (शोधदृष्ट्या) भट्टोजिदीक्षितः, नागेशभट्टः, कौण्डभट्टः, वासुदेवदीक्षितः, ज्ञानेन्द्रसरस्वती, पं.रघुनाथशर्मा एतेषां कृतयश्च	<ul style="list-style-type: none"> छात्राः व्याकरणशास्त्रेतिहासपठनमाध्यमेन नव्यानां वैयाकरणानां व्याकरणक्षेत्रेऽवदानं ज्ञातुं पारयिष्यन्ति। छात्राः प्रक्रियाक्रमस्य वैशिष्ट्येन सहैव परिष्कारपक्षपुरस्सरं वाक्यार्थबोधविषयेऽप्यवबोधं कर्तुं प्रभविष्यन्ति। 	1	15	20

विशिष्टाचार्यपाठ्यक्रमपरिणामाः

Course Outcomes for M.Phil. Programme

विशिष्टाचार्यः (एकवर्षीयः) प्राचीनव्याकरणपाठ्यक्रमस्यान्ते छात्रः —

पाठ्यक्रमः	पाठ्यक्रमपरिणामः
CC-02 शब्दकौस्तुभः, परिभाषेन्दुशेखरः	CO 1 – शब्दकौस्तुभस्य पस्पशाह्निकम् अधीत्य प्रयोजनाधिकरणस्य स्वरूपं परिभाषितुं शक्यति। CO 2 – व्याकरणाध्ययनस्य गौण-मुख्यप्रयोजनानि ज्ञातुं शक्यन्ते। CO 3 – परिभाषेन्दुशेखरस्य येन नाप्राप्ते यो विधिरारभ्यते स तस्य बाधको भवति इति परिभाषायाः स्वरूपं ज्ञातुं शक्यते। CO 4 – सन्निपातलक्षणो. यदागमस्तद्गुणीभूता इत्यनयोः परिभाषयोः विषये भूतिटीकालोके ज्ञातुं शक्यते। CO 5 – निर्दिश्यमानस्य, उपपदविभक्तेः कारकविभक्तिः, अकृतव्यूहाः पाणिनीयाश्चेत्येतासां परिभाषाणां विषये भूतिटीकालोके सम्यग् ज्ञानमवाप्तुं शक्यते।

विशिष्टाचार्यपाठ्यक्रमपरिणामाः

Couse Outcomes for M.Phil. Programme

विशिष्टाचार्यः (एकवर्षीयः) प्राचीनव्याकरणपाठ्यक्रमस्यान्ते छात्रः —

पाठ्यक्रमः	पाठ्यक्रमपरिणामः
CC-02 वैयाकरणभूषणसारः, व्याकरणशास्त्रेतिहासः	CO 1 – वैयाकरणभूषणसारस्य पञ्चदशकारिकापर्यन्तमध्ययनेन धात्वर्थपरिज्ञानं कर्तुं शक्यते।। CO 2 – धात्वर्थविषयेऽन्येषां न्यायादिसम्प्रदायानां मतपर्यालोचनं भविष्यति। CO 3 – धात्वर्थसन्दर्भे प्रभाटीकाकारस्य निरूपणशैल्याः परिज्ञानं भविष्यति। CO 4 – व्याकरणशास्त्रेतिहासपरिशीलनेन मुनित्रयस्य वैशिष्ट्यं ज्ञातुं शक्यते। CO 5 – मुनित्रयातिरिक्तानाम् अन्येषामाचार्याणां व्याकरणशास्त्रेऽवदानेन छात्राणां शोधदृष्टिः प्रखराः भविष्यति। CO 6 – प्राच्यनवीनाचार्याणां व्याकरणक्षेत्रे योगदानस्य परिशीलनेन तदाचार्याणां मतेषु भेदसाम्ययोः परिज्ञानेन विश्लेषणशक्तेः संवर्द्धनं भविष्यति।